

LO TEATRO CATALÀ

ANUNCIS
Y RECLAMS
à preus
CONVENCIONALS

PERIODICH SETMANAL INDEPENDENT

DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS,

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Catalunya

Director: D. Joan Brú Sanclement

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
carrer Aribau
93, 3.er, 1.^a

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. . . 1.⁰⁰ pesetas trimestre.
Fora. 1.⁵⁰ » »

ULTRAMAR

{ Semestre. 7 pesetas.
{ Un any. . 12 »

PREU DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . 10 céntims.
Id. atrassat. . . 15 »

Escena principal de la producció **Lo primer amor**, de
D. JOSEPH MARTÍ FOLGUERA y D. FREDERICH SOLER

NOSTRE GRABAT

La lámina d' avuy representa una de las escenas mes aplaudidas de la preciosa comedia *Lo*

primer amor, qu' es sens dupte una de las millors que hi ha en lo modern repertori catalá.

No tenim reparo en publicarla, corresponent, al ferho, al desitj d' un bon amich nostre y en la convicció de que es digna de ser recordada la obra á que tal grabat fa referencia.—F. B.

LAS MELLORS MAQUINAS DE FER MITJA

♦♦♦♦♦ Son las de la antiga casa LAUÉ & TIMAEUS, d' Alemania ♦♦♦♦♦

Máquinas anomenadas UNIÓN, CONCORDIA y VICTORIA

Son as mes perfeccionadas y as mes ben construidas fins avuy dia

Servintse d' ellas, se poden guanyar de 3 á 6 pessetas diarias. Ensenyansa é instruccions pera utilisarlas, se donan DE FRANCH á tothom que compri máquinas. Preus baratos. Se 'n envian á totes parts

Representant Don N. AGUSTÍ MANYOSA, Carrer Ample, 69, y Bomba, 4, 1.er

DESPATX TOTS LOS DIAS. DE 10 Á 1 Y DE 3 Á 6

Ayuntamiento de Madrid

L' afició al teatro.

L' article que fá algun temps vam publicar donant compte del estreno d' una pessa catalana en lo «Niu Guerrer» ha estat per' nostre setmanari com los grans de blat que, sembrats en temps degut, se converteixen després en ròssas y abundants espigas.

Molts dels que van llegir-lo, sócios uns del expressat centro de recreo, individuos altres de societats diverses, nos han felicitat per dedicar en nostres columnas (verdader camp catalanista) tros ahont poguer ab freqüencia tirarhi per quants lo fomentan, llevòrs que en ell pugan fructificá ab profit y gloria.

Aixó 'ns ha permés venir en coneixement de quant arrelada está entre nostre poble la afició á las funcions de teatro, y de com en molts escenaris sense pretensions se rendeix de continuo homenatge á Talía, aixís en nostra ciutat com en los pobles de sos encontorns.

Ja sabiam que no faltaban reunions á las quals los qu' hi assisteixen hi van ab la principal idea de explayar son ánimo recreantse ab las bellesas de las obras teatrals, y no ignorabam que en algunas eran las produccions catalanas ab preferencia escullidas; pero ni 'l número que nosaltres calculabam, ni la índole de tals festas artísticas, era res comparat ab lo que realment, alcanza aquell y ab la tendencia que tenen aquestas.

Segons nota que tenim, formada ab datos aportats per membres de varias corporacions recreativas, ú obtinguts de personas que concorren á las diversions teatrals que molts societats celebran, avuy Barcelona conta ab més de quaranta centros que tenen teatros de més ó menos importancia, en los que s' verifican funcions durant casi totas las festas, 'sent las tals funcions instructiu passatemps per moltíssimas families y neixent en las mateixas lo mérit ab que en lo futur pot adornarse algun dels aficionats ó de las senyoretas que hi dedican los primers fruits de sas aficions escénicas.

La celebració de semblants concursos teatrals particulars (que aixó resulta), fá créixer la afició creada per las societats dramáticas en nostres teatros públics ja anys enrera; puig avants d' aquets fets, que van iniciar lo *Circo dramático*, las societats *Marte*, *Erato*, *Melpómene*, *Tespis*, *Maiquez*, *Tertulia catalana*, *Mate* y algunas altrás en nostres coliseus, tenint sas funcions caràcter pur de reunions familiars, y que van prosseguir, ja ab caràcter d' abonos especials, la *Romca*, *Latorre*, *Tertulia dramática*, *Matilde Díez* y altrás molts; avants d' aquets fets no estava com ara desenvolupada en Barcelona la afició al teatro, qu' avuy es casi una necessitat pera no escás número de families qu' antes may hi anaban, ó que hi acudian únicament en festivitats ben senyaladas.

Tal vegada no faltará qui tinga la presunció de

créurer que l' afició als espectacles escénics augmenta sols en apariencia, argumentant que avuy, si bé hi ha número major de personas que acudeixen á véurels, es per l' augment de població; mes si algú aixís raciocina va errat, perque avuy los aficionats al teatro son moltíssims més dels que correspondria que fóssin si treguéssim la conseqüencia per regla de proporció.

En corroboració d' aixó, basta dir que sols dins de Barcelona sabem que hi ha las següents societats: *Círculo Vencedor*, *La Condal*, *Cerrajereros*, *Ebanistas*, *Tamarit*, *Cupido*, *Familiar del Ensanche*, *Calvo*, *Papellona*, *Luz del Porvenir*, *Tertulia Catalana*, *Alá*, *Centro de Ebanisteria*, *Orfeo*, *La Granvía*, *Berenguer*, *Tirso de Molina*, *Salón Eslová*, *La Juventud*, *Jockey-Club*, *La Barbiana*, *Claris*, *Magnolia*, *Niu Guerrer*, *Guerrers Nats*, *Antichs Guerrers*, *Círculo Mercantil*, *Almogávar*, *La Bruja*, *La Brillante*, *La Catalana* y *Círculo de la Izquierda del Ensanche*.

En Gracia 's contan *La Banya*, *Colón*, *Tivoli*, *Los Jardinets*, *La Granada*, *Lo Niu*, *Zorrilla*, *Capmany*, *Centro Artesano*, *Círculo Catalanista*, *Centro de Propietarios y Fomento Gracienso*; en San Gervasi tenim *La Unión*, *Ateneo*, *Centro Instructivo* y alguna més; en San Martí, *Colón*, *La Alianza*, *Ateneo*, *Casino Provensalense*, etc.; en Sarriá, *Centro Sarriánés*, y fins ne trovem en lo barri maritim de la Barceloneta, ahont hi ha 'l centro *Marqués de la Mina*.

Si ara considerem que totas celebran reunio setmanalment, vindrem á compéndrer lo gran número de concurrents que aixó suposa; lo que unit als molts y molts espectadors que freqüentan los teatros públics y que molts vegadas los omplan tarde y vespre en dias festius, permet assegurar que en Barcelona y 'l seu plá exerceix gran influencia la marxa que tingan los espectacles que ofereixin las empresas y las direccions de tants y tants cassinos.

Aixó revesteix verdadera importancia y 'ns fa preguntar: ¿responen á la conveniencia pública tots los géneros de treball artístich que deuriam contribuir á deleytar instruhint als que 'ls presentan?

No: forsós es dirho.

Be es vritat que hi ha la ópera, ja popularizada per fortuna; cert es que la comedia y 'l drama castellans donan encara á voltas mostra de la influencia benfactora que deuria imperar en qüestions de escena; no neguem que també s' fan espectacles luxosos als que, en mitj de son aparato, no falta mérit artístich; veyem ab gust que, especialment en societats, es un gran element lo repertori catalá. Pero aquestos géneros, dignes tots d' alabansa, están sufrint la desastrosa competencia del modern flamenquisme que, entre ben contadas obras recomenables per qualitats que las avalorin, conta ab un interminable número de produccions que malmeten lo gust, en las que no s' hi pot trovar res

PELUQUERÍA ARTÍSTICA

Saló per' afeitar, tallar y rissar lo cabell,

DE

LLUIS ANGLADA

GRAN ASSORTIT DE PERRUCAS
y tota classe de postissos per' artistas de teatro
Boters, 8, entressuelo

ARXIU LIRICH-DRAMÁTICH

DE

BONNIN GERMANS

COPISTERÍA DE VERS Y MÚSICA

Se serveix per tot Espanya á preus baratos

Carrer del Vidre, 2, quart, Barcelona.

Despatx cada dia, fins á las 10 del vespre.

mereixedor d' aplauso pe 'ls verdaders amants de las glorias teatrals, y que en cambi ofereixen mil ocasions de tornar en perjudicial la afició que convé fomentar per bé del art.

Per fortuna, aquet treball flamench s' está agotant, per més que hi ha qui aixís no ho veji: per ditxa no ha invadit encara los escenaris de nostres teatrets particulars; pero ja intenta penetrar en alguns: y com considerem fer un servey al públich y un bé á nostre teatro procurant privarli de pèndrehi ufana, avuy que molts sócios llegeixen nostres escrits fentnos gran honra, estem resoltos á advertir qu' es mil cops preferent lo treball catalá ó 'l cómich castellá de bona lley, á aquestas produccions qual éxit dependeix, nó de son mérit, sino de la desenvoltura y dels gestos provocatius de la *cantaora*, ó de la equívoca intenció y de las bufonadas, los cops de talons y 'l palmoteig de altres cantants que espatllan son talent digne de sé' empleat en millor causa.

Procurin, per tant, las reunions particulars (ja qu' avuy á ellas nos dirigim) oferir en sos locals obras á las que no manquin condicions artisticas, y estigan persuadidas de que, fentho, impulsarán encara més la afició del públich á las funcions de teatro.

J. BRÚ SANCLEMENT.

Artistas catalans en Madrit.

Ja que la índole local de nostre teatro dramátich no es propia pera que traspassi aquet ab freqüencia las montanyas de Catalunya, bó es que pogan enaltir al Principat los artistas de nostra terra que, sentint vocació per la música, han arribat á ocupar puesto envejable en la escena lirica.

Y si aquestos cantants á qui 'ns referim, han escatat depressa son lloch entre 'ls de mérit, y si per anyadidura han rebut llissons de mestre catalá, allavoras ab més motiu debem alegrarnos dels aplausos que conquistin ab son talent y ab las dots ab que 'ls ha favoregut la naturalesa.

Aixó ompla d' orgull als catalans residents en los punts ahont tals cantants se trovan; fá necessari que 'ls periodistas, al tenir noticia de fets semblants, los posem en coneixement dels verdaders catalanistas que donan preferencia á las qüestions d' art, y sobre tot, fá precis que 'ns ocupem d' ells en primer terme 'ls que parlem de quant tinga relació ab lo que s' refereix al teatro.

En la actualitat hi ha á Madrit una excelent companyia d' ópera en lo colisseu del *Príncipe Alfonso*, que está dirigida per una verdadera eminencia, per lo reputat mestre don Joan Goula, de qui no hem de fer nosaltres cap elogi, puig basta nomenarlo per' considerar qu' está reconegut com un dels millors—acás com lo millor—dels mestres de nostre temps.

Goula no s'ha olvidat certament de sa patria al formar la companyia. En ella hi figuran tres de sos predilectes deixebles catalans: las senyoretas Avelina Ca-

rrera y Dolors Mata, y 'l jove tenor don Francesch Vinyas.

Tota la premsa 'ls elogia; tot lo públich los espera pera tributarlos justas y merescudas alabansas als citats artistas y al célebre mestre.

¿Y callariam nosaltres al tenir noticia de tals fets? No; en cap manera.

Amants de Catalunya; entussiasistas per quant puga enlayrar son nom, siga allá hont siga; orgullosos de que nostres compatricis pogan confirmar ab sos aplausos qu' es ben guanyada la reputació artistica de aquells que en Barcelona han comensat á fèrsela en lo més perillós dels teatros d' ópera, nos plau recordar en nostras columnas que Vinyas, ja avuy notable tenor, es aquell jove apocat que, alentat per Goula, va decidirse á debutar en nostre Liceo en Janer de 1888, en la funció á benefici de son mestre, cantant dos actes de *Lohengrin*, en los que va demostrar las grans disposicions naturals y artisticas que comensáren á conquistarli 'ls lauros que més tart va recullir en lo mateix teatro, y després en Valencia, y luego en la Scala de Milan y en Brescia, Treviso, Turin y Génova; lauros que de fixo no li escatimarán los madrilenys al sentirli *Lohengrin*, *Cavalleria rusticana*, *Otello*, *Lucrezia*, *Aida*, ó qualsevol de las óperas en que, segons opinió unánime de la premsa y dels públichs de tots los punts ahont ha cantat Vinyas, es considerat nostre país com lo successor del inolvidable Gayarre.

Si 'ns es satisfactori llegir que 's diu en Madrit, com per tot, aixó de Vinyas, també 'ns enorgulleix sentir parlar de la Andrea Carrera y pensar que en lo *Lohengrin* mateix va obtenir inmens éxit en lo mateix Liceo, en vespre verdaderament excepcional, porque s' havian augmentat los preus. Pero com la Carrera vá fer primors d' execució en la part d' Elsa, va ser complet son triufo, quedant assegurada ja sa fama artistica. Los més grans entussiasistas de Avelina Carrera son la Borghi-Mamo, Marconi, la Pasqua y altres eminents cantants que l' han sentida y han apreciat los grans aplausos conquistats en *Otello*, *Aida*, *Semiramide*, *Cavalleria* y *Mefistófele*.

Queda solament á dir que la senyoreta Mata adquireix com á artista talla gigantesca, per la manera com canta y per son timbre de veu semblant al de la anomenada Pasqua. *Carmen*, *Mignon*, *Gioconda*, *Favorita*, son, entre altrás óperas, las en que més brilla aquesta jove artista.

Felicitém desd' aquí al mestre Goula y als indicats deixebles, desitjant que, aixís com en Catalunya nos alegrem dels ascensos que fan en sa carrera, recordin sempre ells, com ho farán sens duple, que Barcelona los ha alentat ab sos primers aplausos.

P. DE R.

ENTREACTES

LO TREBALL

LEMA: *Lo treball es la riquesa dels pobres.*

¡Mireu las xamaneyas com s' alsan formidables per las regions etéreas, semblantne campanars, y al despuntar lo día glopadas totas llensan, glopadas de fum negre, qu' entela fins l' espay!

AL BRUCH

Taller de fer llunas per miralls; marchs de cuadros, cromos y estampas

FÁBRICA DE TRANSPARENTS

Portaferrissa, 10 y Petritxol, 17

TRANSPARENTS

GRAN ASSURTIT EN LA MATEIXA FÁBRICA

Carrer de la Morera, núm. 6, 1.er

Segona travessia á la dreta del carrer del Hospital, entrant per la Rambla

¡Mireu los milers d' homes y donas que tots corran per comensar la tasca que Déu los hi ha imposat, y 'l só de las campanas de mil talleres y fábricas anuncia ja arivada ¡la hora del treball!

Brugit de llensadoras, xiulets d' enginys de ferro, telers que sempre corran ab fressa dels batants, rodets que sempre voltan, formant ramors estranyas que del treball son himnes, ¡son himnes de la pau! Los malls pesats s' aixecan picant sempre a ne'ls ferros que, ruhents de foch, ne surten de dins de las fornals; y sobre las enclusas veureu que forsuts brassos, doblegan ab coratje, lo ferroespurnejant;

Las llimas, tot frisosas, engrunas fan de ferro; l' acer gemechs ne llensa, com si li fessin mal, mentres l' obré ab defici comensa ja la tasca, tot fent, ab son ingeni, las eynas del treball.

Milers, milers de carros, se veuen trasportarne productos de l' Industria, d' un punt a un altra part, qu' es del Comers la vida, ¡la font de la riqueza, sostén de tots los pobles, de vilas y ciutats!...

Lo tren pe 'ls sorrals xiula, portant del vent las alas qu' ab rápida carrera ne deixa entussiasmat; semblant sempre que tingui l' inmens poder de Júpiter per' na correntne ab furia com corren los seus llamps.

Tothom plé d' esperansa treballa ab vér coratje y ab sa suhór ne guanya lo mes benehit jornal; qu' es vida de la vida, felicitat dels pobres, tenir tots per riqueza no interromput treball!...

Y en 'sent passat lo día, n' arriba la vesprada; y quant de las campanas se sent ja lo ¡ninch! ¡nanch! l' obrer surt de la feyna, pensant en sa familia, que ja al carrer l' esperan los seus fillets aymats.

Y en lo moment de véurel, los nins, plens d' alegria, abressan al seu pare sense deixar-lo anar.

y éll molt goijós los besa, mostrant ben bé en sa cara, ¡qu' estima a la familia... ab pur amor molt gran!

Y, mentres ab éll júgan, se veu ab molt respecte que 'ls nins ab llensadoras may páran de jugar. ¡Y lluny, molt lluny del vici, 'ls mostra 'l camí recte que un día han de seguirne, si volen ser honrats!

¡Ditxós mil voltas siga l' obrér que térm s' abraça ab, tú noble bandera, bandera del treball!.

¡Ditxós l' obrér qu' empunya los malls y llensadoras y lluyta en sa defensa, com un valent soldat!

¡Ditxós mil voltas siga lo gran Progrés que avansa per medi de las ciencias, qu' es vida universal!

¡Ditxós siga mil voltas, l' obrer honrat y noble que té per lema sempre ¡l' amor al sant treball!

J. CASANOVA VENTURA.

REVISTA TEATRAL

NOVETATS.—DON GONZALO, comedia en tres actes y en prosa de don Albert Llanas.

Exit molt satisfactori va obtenir aquesta producció, estrenada en la funció del últim dimecres en lo teatro catalá del passeig de Gracia. Y semblant éxit, a més de satisfactori, es ben merescut, per quant la nova obra del senyor Llanas, reuneix moltes condicions pera ser considerada com una bona comedia.

L' autor se proposa combàtrre l' orgull y la fatuitat de la ignorancia y presenta a tal fi tipos de gent del poble que creuen que la ilustració no fá cap falta.

Un cotxero y un carreter de mar son los protagonistas de que 'l senyor Llanas s' ha valgut pera tras-sar una série d' escenas portadas ab naturalitat y en las que també hi intervenen la esposa, un fill y una filla del primer, l' hereu del segon, un jove enamorat, lo pare de la promesa de D. Gonzalo y alguns altres interlocutors que donan vida a la trama cómica combinada ab acert pe 'l senyor Llanas.

Los personatjes de la comedia *Don Gonzalo* resultan trets del natural: l' obra conté gran número de xistes y está plena de situacions verdaderament graciosas: lo assumpto es desarrollat ab sobrietat y valentse l' autor de recursos escénichs de bona mena: lo diálech, propi de las situacions y dels personatjes, es sempre de bon gust literari y corre ab naturalitat la correcta prosa en que está escrit: l' interés de l' acció creix a mida qu' aquesta avansa, fins al punt d' haverhi en lo tercer acte escenas delicadas y de sentiment, essent d' aixó bon exemple las que precedeixen al desenllás.

No hem de descriure l' argument perque no 'ns es menester ferho pera examinar la producció que 'ns ocupa. Bastans dir qu' es ben conduhit; de tal manera, que arriba a fer que la generalitat dels espectadors no reparin en los dos punts flachs que té la obra, y que sols trovará qui 's fixi moltíssim en sa part fundamental.

En efecte, únicament posant gran atenció en aixó, pot notarse que *Don Gonzalo* té com a base de la acció un fet inverossimil en extrem; mes ben dit, un fet casi impossible: y com en lo teatro las cosas si han de semblar naturals, han de desarrollarse en escenas que, per ser generals en la vida, constituixin regla y no que 'n sigan la escepció, d' aquí vé qu' es defectuós lo punt d' apoyo de la comedia última ab que don Albert Llanas ha enriquit nostre repertori.

L' amo de la cotxeria, en *Nasi*, ó sia'l pare de don Gonzalo, no té gens d' instrucció; pero l' autor lo pinta un home qu' estima molt al seu fill. Lo natural y lógich seria, per consegüent, que, com succeheix a Tomasa, muller de Nasi y mare de D. Gonzalo, sentís també Nasi la gran satisfacció paternal de tenir un fill que es un reputadíssim advocat, a qui tothom reconeix talent superior que en curt temps ha comensat ja a proporcionarli una fortuna. Així es y ha de ser per tot pare amant, y no pot ser d' altra manera. En lo tipo del Nasi de la comedia no están units aquets dos sentiments d' amor y satisfacció paternal. Nasi, qu' idolatra a son fill, no está orgullós de que aquet tinga una brillantíssima carrera, quant lo natural seria que n' estés. Ja sabem que, com cas escepcional, pot ser lo que ha triat lo senyor Llanas; pero aquí hem d' objectar que una flor no fá istiu, com diu lo ditxo.

Un dels altres tipos principals lo tenim descrit en *Bieló*; aquet, que renega sempre dels advocats, que blasona de ferse ell mateix sempre la llei, es pres per una causa petita; y quant torna a estar lliure explica que en la sala de la presó, molts advocats deyan que ningú sino D. Gonzalo podía lograr ferli donar la llibertat.

Francament: ¿cren lo senyor Llanas que la llibertat d' un prés que no ha comés cap crim ni cap delicté sino sols una falta per desacato a un agent de l' Autoritat, pot obtenirla no més un advocat «com potsé no n' hi hagi sis a Espanya,» segons califica D. Manel a

ALS CASATS Y A LAS CASADAS
¡se dona de franch lo curiosíssim folleto KOCH!

VIGOR VITAL
SALUT Y HERMOSURA

Consells pera obtenirla, conservar-la y allargar la vida fentla agradable

En Barcelona pera obtenirlo de franch, es precis entregar aquest anunci en la libreria de Manero (carrer de la Lleona.—També s' obté apmanantlo per correu, acompanyant l' anunci, al Dr. KOCH (Montera, 33, 1., Madrid)

LAS MELLORS MÁQUINAS DE CUSIR

son las de

SANTASUSANA

Carrer del Carme, 33. —BARCELONA

DIFERENTS MODELOS PERFECCIONATS, MÁQUINAS DE FER MITJA

VENDA A PLASSOS Y AL COMPTAT

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas

D. Gonzalo en l'acte ters? ¡Petita idea donaria dels advocats semblant modo de pensar!

Tan inverossimil conversa que conta Bieló, obra en aquet un cambi radical y es la base del desenllas de l'obra.

Aquets son los defectes capitals, además d'altres de menors importancia que, com lo que 's nota en lo tipo de Tomasa al deixar sola, a sa filla ab Lino—obrant aixis com criada y no com bona mare,—déu senyalar la crítica á la producció del senyor Llanas; quals defectes se trovan compensats per las moltes bellesas enumeradas y per bon número d'escenas dignas d'alabansa, com son: l'adel acte primer entre *Nasi* y *D. Lino* en la que aquet, dominat per la turbació, diu que vé á concertar cotxes per l'enterro «d'un mort qu'encara es viu»; la de *Conxita* y *Tófol*; l'altra en que *Bieló* detalla sa entrevista ab l'arcalde *constitucional*, y molt marcadament las que tenen en l'últim acte *D. Gonzalo* y *D. Rafel* (que tant bé caracterisá 'l senyor Bonaplata) y després *Nasi* y son fill en la qual l'autor condensa la seva idea.

Justos van ser, donchs, los aplausos tributats al senyor Llanas, com justos los van conquistá 'ls artistes per l'esmero que van demostrar en lo desempenyo.

Baix aquest concepte, correspon mencionar primer al senyor Tutau encarregat de representar lo *Nasi*, perque 'l va fer bé, y diriam d'un modo inmillorable, si no esforcés tant la veu en molts passatjes; per qual falta eran criticats aixis mateix los senyors Goulay y Oli-va que per altra part, tenian ben compresos lo de *Bieló* y *Tófol* respectivament. Lo senyor Guitart estava cohibit en general: son paper exigeix més enteresa. Lo senyor Fuentes vá está acertat del tot. Molt bé los senyors Bonaplata, Pigrau, Muns y Odena, é igualment las senyoras Palá, Parrenyo y Fontova, que 'ns dispensarán haguem parlat, primerament que d'ellas, dels actors, en atenció á la major importancia que l'autor concedeix als seus papers en lo desarrollo.

La direcció y lo servey de la escena deixaren satisfets als espectadors que varen aplaudir ab entussiasme varias vegadas y al final, obligant á que 's presentés en escena 'l senyor Llanas y 'ls que van compartir ab ell l'èxit de la comedia *Don Gonzalo*.—J. P.

TEATRO DEL CIRCO.—Sis pessas alternadas varen bastar pera omplir aquell gran colisseu durant trenta funcions en la temporada de Quaresma: era que treballaba allí la Martinez. La dita companyia ha passat al teatro Gayarre, deixant lo lloch pera la de Primavera, á un'altra d'ópera italiana, que conta ab valiosos elements. La primera obra que 's posá en escena lo dissapte de Gloria fôu *Dinorah*, de Meyerbeer, ópera pera la que precisa ans de tot una bona orquesta ab una direcció molt cuidada, si han de ferse destacar las innumerables bellesas que atresora.

La senyora Fons, protagonista, se conquistá ab justicia moltíssims aplausos. Nos permeterà dita artista que l'hi diguem que una cantant de válua no déu allargar los conceptes musicals pera obtenir aplausos que pot rébrer de bona lley sense relumbrons.

Lo tenor senyor Brotat en son paper de *Coradino* 'ns prová qu'es estudiós y que fá camí en sa carrera.

Los senyors Carbonell, Boldú y demás parts completaren la bona execució del sempre aplaudit *spartito* de Meyerbeer que, en quant rebí de la orquesta una

mica més de clá y obscur, será perfecta, atés lo preu del cartell.

La segona ópera fôu *Lucrezia Borgia* que tots sabem de memoria.

En ella, y ab lo paper de protagonista, debutá aquesta temporada la senyora Ferni, artista favorablement jutjada de nostre públich. Tingué moments en que ratllá á gran altura, essent ben secundada del baix senyor Boldú, encarregat del *Duca Alfonso*.

Lo senyor Pomer, tenor, té pocas condicions bonas. No canta, crida; y está mal en escena.

La senyora que interpretá la part de *patge Urbano*, estava cohibida en las taulas y cantá fredament son paper.

Lo mestre Petri fôra un gran home, si no tingués la mania de sortir á las taulas entre los artistas. Avuy ell y altres abusan d'aixó, qu'es ridicul molts cops per ser inmotivats.

Recomanem al públich no deixi d'afavorir los esforsos de la empresa actual; puig deixant apart l'*Aida* donada en aquell mateix teatro l'any 1884, millor que la *Dinorah* actual no la poden véurer en lloch per dos ralets.

Y sobre tot: ¿no anava al Circo nostre públich á escoltar peteneras?

¡Quant més no valen las inspiradas concepcions musicals que avuy poden sentir's-hi!—*Un ex-tenor*.

CALVO-VICO.—Lo senyor Millá, aplaudit actor cómic de dit teatro, vá escullir quatre obras novas pera la funció del seu benefici.

La primera fou un monólech del senyor Riusec, que vá ser aplaudit per la gracia que té y per la manera com en ell vá sabe 'l beneficiat imitar á distints actors.

Un'altra 's titula *Un home de palla* del autor senyor Ayné Rabell qui ha estat afortunat; pues ha lograt juntar á un argument original, molts xistes y escenas cómicas de gracia verdadera, avalorat per un bon llenguatge en prosa. Es justissima la bona acullida que obtingué y felicitem al senyor Ayné per tal motiu.

Aixis mateix vá agradar la tercera obra nova d'aquell vespre, lo juguet del senyor Guasch, *Morirse per una estona*, en que no hi escassejan las escenas cómicas que indican en l'autor aptitut per aquest género festiu.

Per últim, vá donarse lo passillo *Esperant que surti*, obra escrita en bonas redondillas saturadas de xistes, original dels senyors Millá y Barbany qu'han fet gala de saber versificar.

Lo desempenyo de tals produccions vá ser més que regular, distingintshi en més d'una ocasió lo senyor Millá.—P. de R.

REPERTORI DE FORA

Desde Roma.—Carla VIII.

Ohime! una exhalació que hagués caigut en mitj de aquell grup del que jo formava part, no haurian produhit tan desastrós efecte en lo cor d'aquella dona que feya pochs moments era felis en tota la extensió

NOU ESTABLIMENT INDUSTRIAL

LAMPISTERIA DE BLAY PLANELL

Rambla de Catalunya, 54 y Cortes 263.—Barcelona

Aparatos de totas classes para gas, Colocació de canyerias y vidres.

Estufas y tot lo correspondient al ram

PREUS ECONÓMICHS: SE SERVEIX AB PRONTITUT

Ayuntamiento de Madrid

de la paraula. La dona romana, en general no sab finjir, y va ferme tremolar lo cambi repenti suferit per Laura unicament á la sens dupte inesperada visita d'aquell home.

Pero lo mes estrany pera mí, era 'l raro contrast de la notable connció del ángel d'aquella casa, ab la alegría sentida per son pare lo Baró de M. que 's afaanya en ferme conéixer al personatge misterios, esplanantli mon heroisme, ma procedencia y la exajerada exposició de mas cualitats, que jo procurava atenuar ab excusas mal improvisadas. No sé perque aquell home me fou antipatic desde 'l primer moment de sa aparició, tant sols per lo mal que aparentment havia fet á Laura, qual soptada aversió no pogué dissimular apesar de esser dona.

Lo nostre home degué conéixer també la mala impressió produhida en nostra hermosa, per sa arribada, per quan li dirijí la paraula, de una manera dissimuladament epigramática; pero ab lo refinadissim estil diplomátich de la alta societat, que fereix ab dulsura y llensa verí perfumat ab la rica essencia de las mes distingidas bonas formas. Laura afectaba rebre com agradables galanterias aquellas imprudents descargas de celos mal comprimits, y jo escoltava mitj avergonyit, aquella enfilada tan bonica de paraulas eloqüents y dignas de una página de Victor Hugo.

Comprenué que hi havia algun dret que Laura volia ocultar y que lo nou é inesperat hoste desitjava ferme coneixer, com qui preten matar una precipitada ilusió, y promte, molt promte vaig formar judici d'aquell ente presuntuós y ridicul.

Los meus duptes se desvaneixeren aviat. Lo Baró me féu sa solemne presentació com á futur y próxim espós de Laura.

—Será lo mes felís dels homes, puig que es difícil trovar en un mateix sér tantas y tan preuhadas cualitats, com son la hermosura, lo talent y la mes natural y sincera modestia,—diguí jo després del espetech del senyor d'aquell palau.

—Aqueixas paraulas son una proba mes de galanteria espanyola, que pondera sempre ab sa gracia proverbial tot lo que veu y sent,—digué Laura conmoguda y precipitadament.

—¡Oh! sí, 'ls espanyols,—continué lo futur espós de Laura,—son la gracia personificada y professan á la galanteria un cult tan fanátich com la religió dels brahmanes.

—Y cregui—diguí jo, son tan fanátichs per la dona, com desprecupats y altius per l'home: lo sexo influeix molt en lo temple de son temperament.—Y aixís varem estar una estoneta jugant á pilota, fins que lo criat de las patillas vingué á donarnos avis de tenir la taula parada.

Llavors lo nostre home, prenent aires de formalitat, manifestá lo motiu de sa visita, que no tenia altre objecte que lo de fer saber sa soptada sortida de Roma, motivada per haver rebut un encárrech diplomátich que debia desempenyar ab tota urgencia y l'obligava á empendrer un llarch viatge aquella mateixa tarde. Aixó manifestat, assegurá sens reserva de cap mena, que havia fet lo propósit le portar á Laura al sacrifici tant prompte regressés de sa missió, á qual efecte tenia fets tots los preparatius.

—Per aquesta festa, digué dirijintse á mí,—quedeu convidat, y espero que honrarea la taula ab vostra presencia y sereu partcipe de la nostra ditxa.

—Jo dependeixo d'una voluntat mes forta que la

meva, y no puch resoldre en quant á la possibilitat de ma permanencia en aquesta ciutat; d'altra manera, me consideraré altament distingit si las circunstancias me proporcionan lo grat plaher de formar part de la digne comitiva que asisteixi á aquell acte.

Laura escoltava distreta, malmetent un rich bano de ploma d'Indias que tenia en sas preciosas mans, y son pare reya ab la tranquila satisfacció de qui veu próxima l'hora d'una gran victoria. Jo, per ma part, sentia una rara fredor filla de la major desprecupació, y ab tot, la febre m'atormentava d'una manera violenta y desconeguda per mí.

La despedida d'aquell senyor fou hasta cert punt afectuosa, y tornárem á quedar sols com avans, encaminantnos á la taula que ja 'ns esperava feya estona. Laura tenia los ulls injectats próxims á la explosió. Son pare, creyent aquella manifestació un sentiment de comprimit rubor, la contemplava orgullós, y jo que ho havia comprés tot y que 'm trojava en la pitjor de las situaciones de la vida, feya lo cor fort á fi de no precipitar á 'n ella, ni aixecar cap núvol en lo cel tranquil d'aquella casa, en la qual en resúmen no era jo altre cosa que un foraster estrany y conegut de quatre dias.

Lo dinar comensá trist y ab certa solemnitat doméstica; després... ¡cuanta felicitat per mí, si felicitat pot dirse ser estimat per una dona de talent, cuan aquesta fa lo sacrifici per nosaltres de una existencia de goij y tranquilitat!

Ja vos diré en ma próxima, lo que succehi á mon cor aquella tarde de eterna recordansa.

J. R.

REUNIONS PARTICULARS

Notable fou per lo bon desempenyo que obtingué la última funció donada en obsequi de la Srta. Serrano, en lo teatro de la Societat «Niu Guerrer», en la que no escassejaren los aplausos, en particular pera la senyora Carreras y la expressada senyoreta Serrano, que fou cridada varias vegadas á las taulas durant la representació de la pessa, *La casa de campo*; pero qui obtingué una verdadera ovació, fou la dita senyoreta en lo estreno de un monólech cómic lirich de D. Joaquim Dimas, titolat: *El vuelo de la avocilla*, que representá ab la soltura y talent de verdadera artista.

Be li demostrá ab forts aplausos la numerosa concurrencia que, desitjant darli una mostra del afecte y consideració ab que es rebuda, y aprofitant la circunstancia de ser los seus dias, li féu regalos, entre 'ls que hi havia: de la societat, un magnífich rellotje d'or, y una toya de grans dimensions, y de varios sócios, mitj adrés d'or, un retrato gran y sis de tarjeta, una toya, un bano y altres objectes.

Participaren dels aplausos y foren igualment cridats á la escena, l'autor D. Joaquim Dimas, per lo pensament verdaderament moral é instructiu del llibret, y D. Joseph Fábrega, per la composició de una pessa de música.

Vam assistir diumenje passat á la reunió donada per la societat «Círculo de la Izquierda del Ensanche» que estava sumament fayorescuda per escullit concurs en lo que abundaban las senyoras y senyoretas. La

CONSTRUCCIÓN DE TEATROS SERVEY COMPLERT Y BO

pera guardarropias

Per informes y details, dirijirse al fuster del carrer de Caspe 75
al costat de la botiga de comestibles

BARCELONA

ELIXIR MORRHUOL CASTILLO

DEPOSIT GENERAL

Farmacia del autor, Dr. Gómez del Castillo

Condal, 15, BARCELONA

funció era dedicada á son primer sócio de mérit, don Frederich Prieto.

Podem, donchs, donar compte de que va estrenarse una sarsueta catalana titulada: *Un dia de pega*, qual lletra es de D. Simon Alsina y Clos, aplaudit autor d' algunas produccions representadas ab éxit en nostres teatros principals, 'sent la música del propi senyor Prieto, compositor y sócio á qui s' obsequiaba.

Va agradar molt, y á son final fóren cridats ab insistencia, no sols los autors, sino també la Srta. Fusté y D. Joseph Sala que van interpretar-la molt bé.

Després va ser recitada per lo Sr. Llaberia una obra inédita, y finalment D. Llorens Parera va recitar una bonica *Lloa a Aribau*, escrita expressament pe 'l senyor Alsina y Clos pera l' acte de coronar 'l busto del eminent juríconsult catalá; qual busto, de qu' es autor dit Sr. Parera, va ser regalat per aquet á la societat.

Al Sr. Prieto li fóren presentats dos magnífichs regalos: un retrato d' ell, al oli y de gran paregut, obra del artista D. Anton Jané, y un preciós centro de taula, de bronze, obsequi del comerciant D. Joseph Roca Fuster.

Perdoni 'l lector si 'ns hem estés en descriurer semblants vetlladas, lo qual hem fet perque en abduas s' hi veu quelcom digne de menció y favorable als interessos artístichs del catalanisme.

B. FERRER DE BROST.

SECCIÓ DEL PIROTÉCNICH

Avuy acaba la companyia del teatro Calvo-Vico, qual empresa vol cambiar l' espectacle. Sembla que s' hi representaran d' aquí en avant obras de màgia. ¡Veyam si la màgica 'l reanimará! ¡Vinga, donchs, màgica y fora!

No falta qui diu que D. Conrat Colomer tornarà al Tivoli.

Nofalta qui veu en aixó un bon síntoma pe 'l teatro líric catalá.

No falta sino que siga un fet semblant noticia.

Si s' confirma 'l senyor Colomé podrà dir: «roda 'l món.... y tórna al passeig de Gracia.»

Lo Sr. Virella, que es un bon crítich, va donar diumenje passat en «La Publicidad» lo panegirich de la ópera francesa que vé á ser com una mania per ell.

Pero ¡home de Déu! ¿qué vol que 'n dihem del *Mago Polinto*, *Patrie*...? Y no n' hi citém més per' no can-sarlo.

La ópera francesa del Principal, per ara es com san Ramón, perque és *non nata*. ¡Pobre senyor Virella! ¡Quin desencant pe'ls partidaris de la escola francesa! ¡Ah! ¡Y quina alegria pe'ls italians!

«El Diluvio» té 'l dó del desacert. L' altre dia feya brometa, dihent que, posat ja un teléfono per comuncarse de ca' la Ciutat al Parque, quedaba (jah, burleta!) assegurada la sort de la Exposició de Bellas Arts que per altra part, segons ell, será un fiasco. Y velshi aquí que en 48 horas se havian inscrit 500 artistas.

¡Mare de Déu! ¡quants n' hi ha á l' ombra quant lo sol es post!

Respecte á tal Exposició, «La Vanguardia» y algun altre colega se las prometen, en cambi, potse massa felissas. ¡Ni tant ni tant poch! ¡No exagerem 'sent pessimistas ni entussiasistas per sistema! No tirem cohets que fassim esperá 'un gran castell defochs, fins que 'l tinguem ben montat, ni 'ns espantin los extran-jers! Los ho diu

LO POLVORISTA.

COLABORACIÓ ADMESA

Intima

Dolsa amoreta mia,
vina als meus brassos;
femse un petó.

Ningú ara 'ns mira;
convé no perdre
bella ocasió.

Los dóls d' aquestavida,
be prou que amargan
ab fel lo cor.

¡Volguem gosarne,
ma colometa,
moments de sort!

J. B.

Dins del bosc

A l' amich Lluís Brunet.

¿Veus eix aucell alegre,
de béch pintat,
que per l' espay derrama
sos mes bells cants
y que de branca en branca
va tot saltant
saludantne l' aubada
del mes de Maig?

Donchs, si 'l dus á la Rambla,
te 'n donará
cualsevol aucellista...,
dos ó tres rals.

LLUIS MILLA.

SALÓ DE DESCANS

Los redactors encarregats de las revistas d'art que's publican en nostras columnas, se trovan ara lligats de vegadas al formular sas impresions críticas, quant tractan d' assumpos que no son enterament catalans, ó d' obras que no sigan fetas exclusivament per artistas de Catalunya.

Per altra part, aquells artistas, espanyols ó extranjer—pero no catalans—qu' aghiríam sabé, 'l parer de nostres crítichs, no poden véurer satisfets sos desitjos encara pue treballin en Barcelona ó devant de públich catalá, si aquells no s' ocupan d' ells.

Abdos inconvenients quedarán vensuts extenent la

FREDERICH BALLERA

Pintor de tota classe de treballs

Especialista en cartelons de teatro

Carrer de S. Pere Martir, 45, botiga

GRACIA

EL INGENIO

RAURICH, NÚM. 6. -- BARCELONA

Maniquis pera senyoras, senyors
y noys, y tota classe d' objectes de cartró-pedra
Joguinas de totas classes

Fanals de paper = Globos aereostatichs
S'admeten encàrrechs pera fochs artificials

Preus económichs

esfera d'acció artística á que fins avuy hem circumscribit Lo TEATRO CATALÁ; y com la Direcció està persuadida de que nostres llegidors no han de véurer ab desagrado que deixem complacuts á la vegada á dits artistes y als escriptors que 'ns ajudan á redactar el periódich, té'l gust de fer públich que, d'avuy en avant, tractarém, baix nostre criteri catalanista y ab la imparcialitat que 'ns guía sempre, de tot lo que puga importar á nostra patria ó aumentar en ella 'l prestiji del teatro y las Bellas Arts, sens privarnos de ferho la nacionalitat de cap artista.—LA DIRECCIÓ.

Lo jove actor D. Ramon Soler Maymó, que formava part de la companyia del teatro de Novetats ahont ha lograt moltes simpatias durant la temporada, ha acabat sos compromisos ab aquella empresa. La funció del dilluns passat vá ser l'última en que hem tingut lo gust d'aplaudirlo, ab motiu d'haverse donat son benefici ab la comedia *Sogra y nora*, obra en que 'l senyor Soler Maimó s'hi distingeix, y en la que hi obtingué, com sempre, molts aplausos.

Ha arribat de Madrid, acabat son contracte ab la empresa del teatro Real, lo distingit coreógrafo don Ricart Moragas qui estará per ara entre nosaltres.

Un aplaudit autor dramátich d'aquesta capital ha entregat al notable primer galan del teatro Romea D. Pere Riutort, una nova producció en tres actes, titulada: *La realidad de un sueño*, que no será estrany siga posada en escena en la present temporada.

Hem tingut la satisfacció de rébrer la visita del distingit primer actor D. Lluís Santigosa que fa pochs dias ha arribat d'América després de fer una brillant y llarga temporada en los teatros de Montevideo, Buenos Aires, Santa Fé y Puerto Rico. Lo senyor Santigosa vé á contractar una companyia, ab la idea de tornarsen á Ultramar y fer una nova excursió artística.

Fins ara ha escripturat á la dama jove Sreta. donya Maria Cuello, filla del intelligent primer galan D. Joaquim Cuello, y està en tractes ab los senyors Montoliu y Jordan, méntres s'ocupa en realisar l'ajust d'alguns altres artistes; prometentse organisar en pochs dias la formació, á fi d'embarcarse del 20 al 24 del corrent.

Desitjem que, tenint acert en los ajustos, logri un bon conjunt artístich que puga compartir ab lo senyor Santigosa los aplausos qu'estem segurs ressonarán per ell novament en los teatros de las capitals americanas que visitarà la companyia.

Hem rebut una circular del professor ilusionista D. Melcior Millá, en la qual hi ha transcrit en estracte un judici crítich de la premsa de Madrid, Barcelona, Saragossa y altres punts, que elogia los treballs d'alta prestidigitació antigua y moderna que dit artista catalá té fets en molts teatros d'importancia.

La aplaudida dama senyora Mayorga forma part de la companyia del Tivoli Graciense, ahont ha fet son debut ab molt gran éxit.

Lo «Centre Catalá» està circulant las invitacions pera una funció de gala que tindrà lloch lo próxim dijous, 9 del corrent, pera commemorar l'èxit obtingut per las obras *La Rondalla del Infern* y *Survey de plata*, premiadas en los Jochs Florals del primer diumenge de Maig de 1888, que iniciá l'esmentat Centre.

CAVILACIONS

ENDEVINALLA

Tinch quilla y barco no só;
finch rós y no sóch soldat;
crech que fins t'auré agradat
algun cop... ¡Apa, minyó!
¿encara no m'has trovat?

D. BARTRINANGA.

ANAGRAMAS

—¿Sabs, Pep, ahont está 'l Pascual?
—¿Quin Pascual? ¡aquell tant alt?
—Sí; 'l fill del hereu Banot,
—No ho sé pas; pero á mi 'm tot
qu'está al carrer de Total

XICOT COM CAL.

Diu la tia Catarina
que la Tot tot la sardina

ENRICH PALMER Y PAGES.

ACROSTICH DOBLE

. A R .
. NGE .
. AS .
. LEN .
. LUÍ .

Sustituir los punts per lletres que, las de la primera y última ratllas verticals diguin dos noms catalans d'home, resultant sustantius ó noms propis catalans los de las ratllas horizontals.

LORIS MELIKOFF.

Soluciones á las cavilacions del número 25

Xarada: *Catarina*.

Ters de sílabas: *Belgica, Girona, canari*.

Trenca-closcas: *Los señadores, Judas, Pitarra*.

Las han endevinat los Srs. Loris Melikoff, J. Costas, J. S., M. Gaspar Xalabarder, Met de casa, Desesperat, Fontdevida, Escola, L'apuntador, Joseph Ausell, Silvestre Xato y Xicot com cal.

NOTA.—A aquestos senyors, si endevinan todas las cavilacions del present número y las del que publicarem la setmana entrant, se 'ls regalará un exemplar de la comedia en tres actes *Cofis y mofis*.

Igual regalo 's donará als que envihin las solucions, endevinadas, de las cavilacions d'avuy y de las dels números 25 y 26 de LO TEATRO CATALÁ.

Correspondencia particular

Sr. Isern: ne tenim molts.—J. M. Feliu: ja arribará l'hora. Lo demás no dihem ni si ni no.—M. Solá: ja 'ls treurem: pot passá á buscá 'l folletí que li falta.—D. Bartrinanga: vosté sembla que s'ha allargat l'apellido: pero jo li escurso 'l nom de fonts. Envihi las xaradas y veurém si servirán.—Ll. Fort, F. Ferré y J. G. V.: prenguin per seva la resposta que fem al Sr. Isern.—Xicot com cal: bueno, menos lo sonet *¡Qu' es bonich!* qu' es lleig.—J. Casanova: puleixi be 'ls versos, si nons dóna massa feyna.—F. Torres: vosté impertérrit.—J. T. y R.: esperi uns dias.—Loris Melikoff: veji 'l acróstich si es lo seu.—Joseph Ausell: ¿la solució de la xarada qu'envia, ahont es?—Joan Palmer y Pages: avuy fá 'l debut son germá; ja pensarem en vosté.

La correspondencia al Administrador, Aribau, 95 5.ª 4.ª

S'admeten subscripcions en l'establiment *El Ingenio* (Raurich, 6)

Tipografía Susany y Companyía, Muntaner 36.—Teléfono 873.

LO TEATRO CATALÁ

Es lo periodich que, reunint amena y profitosa lectura, resulta de franch als senyors subscriptors y á quants lo compran; porque publica per folletí, lo drama *Lo castell y la masia*, costant dita obra y 'ls números que la contenen, menos de lo que qualsevol producció en tres actes val en las llibrerías.

Ayuntamiento de Madrid